

N:o 66.

Ank. till Riksd. Kansli den 13 April 1874, kl. 1 e. m.

Memorial, i fråga om den i Riksstaten uppförda oindelta spanmål.
(2:dra U. A.)

Uti den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t vid framställningen af de utgifter, som under de särskilda hufvudtitlarne funnits nödiga, till en början meddelat att, sedan en utredning af förhållandet under år 1872 med de under de särskilda hufvudtitlarne uppförda ränte- och tiondeanslag egt rum, så att deraf kunde approximativt utrönas, huru mycket blifvit till statsverket indraget och hvad af berörda anslag ännu kvarstode såsom indelt, ett särskiljande mellan dessa båda delar af anslagen väl kunnat ega rum, på sätt en vid protokollet öfver finansärenden fogad tabell utvisade, men att, då de från länsstyrelserna inkomna, till grund för särskiljandet liggande uppgifter ännu icke blifvit i Kammar-kollegium till fullo granskade och anledning icke sagnades, att i följd af berörda granskning rättelser, i mer eller mindre mån inverkan på de uppgifna beloppen, kunde ifrågakomma, det funnits lämpligt att med Riksstatens förändring i omförmälda hänseende finge tills vidare anstå, i följd hvaraf ränte- och tiondeanslagen ansågos fortfarande böra bibehållas under samma form och egenskap, som 1874 års Riksstat upptoge.

Stats-Utskottet, som vid Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning icke funnit något att erinra, har under behandlingen af frågor rörande regleringen af utgifterna under de särskilda hufvudtitlarne fäst sin uppmärksamhet vid de i Riksstaten förekommande anvisningar af *oindelt spanmål* samt rörande ändamålet med och beskaffenheten af de under denna rubrik upptagna utgiftsbelopp låtit upprätta hosföljande sammandrag Litt. A, hvaraf inhemtas, att största delen af ifrågavarande spanmål utgöres dels af s. k. brödspanmål för manskapet vid de värfvade och i garnison för-

lagda regementena, dels af ersättning för hemmansräntor, kronotonde och arrenden m. m., som förr ingått till Militieboställskassan, Wadstena Krigsmanshuskassa och Invalidfonden, men blifvit till statsverket indragna, dels af ersättningar för indelta qvarnräntor, som jemlikt Kongl. kungörelsen den 30 December 1863 afskrifvits, dels ock af understödsspanmål till svaga rotar i vissa delar af riket, aflöningsspanmål till korporaler, ersättning för upphörd dagsverksskyldighet till militieboställen, prostetunnor och aflöningsspanmål till ecklesiastika tjänstemän, vin- och byggnadssäd till kyrkor m. m., hvarförutom några af de uti kolumnen för oindelt spanmål uppförda anslag endast motsvara bland statsverkets inkomster upptagna spanmålsbelopp, från hvilkas erläggande de skattskyldige åtnjuta befrielse mot det, att de i stället utgöra något besvär, såsom tillhandahållande af hästar för artilleriets exercis m. m. Med undantag af den s. k. brödspanmålen synes alltså den oindelta spanmålen i allmänhet vara anvisad till sådana ändamål, hvilka eljest varit med indelning af kronans räntor eller tionde tillgodosedda. Det värde, hvartill spanmålen i Riksstaten beräknas, motsvarar icke det pris, hvarefter spanmålen vederbörande ersättes, utan utgör blott ett förslagsvärde. Den s. k. brödspanmålen för manskapet vid värfvade armén äfvensom en mindre del af den till indelta armén anslagna spanmålen ersättes nemligen af statsverket icke efter det i Riksstaten beräknade pris af 2 kronor 10 öre kubikfoten, utan efter ett jemlikt föreskrifterna i Kongl. brefvet den 4 April 1873 uträknadt medelpris, hvaremot den öfriga, å bilagda förteckning upptagna oindelta spanmål ersättes efter årets markegångspris (Litt. A i markegångstaxan) eller medelmarkegångspris (Litt. C i markegångstaxan) för den ort, af hvars ränta eller tiondeuppbörd spanmålen skolat utgå, derest densamma varit indelt.

De i Riksstaten upptagna kvantiteter oindelt spanmål tjena således endast såsom beräkningsgrund, hvarefter penningebeloppen af de till särskilda ändamål anvisade anslag böra uträknas, men då särskildt angifvande af grunden för utgifternas beräkning syntes Utskottet lika litet vara i Riksstaten erforderligt för de utgifter, hvartill anvisning meddelats under rubriken oindelt spanmål, som för dem, hvilka hittills varit såsom indelta anslag uppförda, har Utskottet ansett det leda till större enkelhet och reda i Riksstaten, om ifrågavarande kolumn för oindelt spanmål för framtiden kunde från Riksstaten uteslutas, så att nämnda stat endast upptog det för hvarje utgiftstitel beräknade penningebelopp, och att de spanmålskvantiteter, som borde med penningeanslagen ersättas, endast blefve i behöriga specialstater uppförda. Utskottet har likväl dervid föreställt sig, att den till manskapet vid värfvade armén utgående brödspanmål, hvilken nu finnes uppförd å vederbörande regementens anslag, skulle kunna från dessa anslag afföras samt utgifterna för manskapets förseende med bröd likasom för provianteringen i öfrigt lämpligen anvisas till utgående från förslagsanslaget till »mathållning för manskapet vid garnisonsregementena». Öfriga å förteckningen uppförda anslag af oindelt spanmål, hvilka, enligt hvad redan blifvit nämnt, hufvudsakligen afse sådana behof, till hvilkas fyllande »indelning» af viss ränta eller

tionde i äldre tider plägat anvisas, synas Utskottet lämpligen böra, der de ej kunna, utan förnärmande af enskild rätt, mot bestämdt penningeanslag utbytas, sammanföras med de ersättningar, som utgå till indelningshafvare för dem genom Kongl. kungörelsen den 23 Juli 1869 angående förändring af grundränta och tionde frångångna indelningar, med hvilka ersättningar ifrågavarande anslag af oindelt spanmål till en stor del synas vara af fullt jemförlig beskaffenhet.

Då nu, på sätt ofvan omförmäles, den tid snart torde vara inne, då ersättningsanslagen för indragen ränta och tionde kunna till beloppen bestämmas, har Utskottet ansett sig böra hemställa,

att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes tillse, huruvida icke för framtiden kolumnen för oindelt spanmål må kunna ur Riksstaten uteslutas.

Stockholm den 13 April 1874.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.

Litt. A.

De i 1874 års Riksstat uppförda qvantiteter oindelt spanmål äro för nedan omförmälda ändamål anvisade, nemligen:

	Kubikfot.	K:r.
<i>Arméförvaltningen:</i>		
Till bagerigesällerna vid kronobageriet har hittills afförts i rikshufvudboken, enligt magasinspris (uteslutes från 1875 års riksstat)	94	5
<i>Kavalleri- och infanteriregementena:</i>		
Enligt Kongl. brefven den 29 ⁸ 1825, 4 ⁵ 1827, 24 ¹ 1835 och 19 ¹¹ 1867:		
Understöd åt 188 svaga rotar i Skåne, enligt Litt. A i markegångstaxan	2,170:	9.
Öfverskottsspanmål till 1980 43,96 rotar i Skåne. enl. d:o d:o	777:	5.
För 8 indragna öfverloppsrotar, efter uppbördsmedelpris enligt Kongl. br. 44 1873.....	302:	4.
Enligt Kongl. brefvet den 15 Augusti 1829:		
Understöd för svaga rotar vid Kronobergs och Calmar regementen, enligt Litt. C. i markegångstaxan	822:	1.
efter uppbördsmedelpris enl. K. br. 44 1873	44:	2.
Till korporaler vid Lifregementets husar- och grenadier-korps, Smålands grenadier-korps, 2:a Lifgrenadier-regementet, Uplands regemente, Södermanlands regemente och Vesterbottens fältjägarekorps, enligt Litt. C.	1,657:	9.
För upphörd dagsverksskyldighet vid åtskilliga militiehoställen i Skåne och Vester götland, enl. Litt. C.	2,834:	5.
Transport	8,609:	5.
	94	5

	Kubikfot.	K:r.
Transport 8,609: 5.	94	5
Till f. d. korporalsbostället Ridderhagen Nohlgården för mistad kronotonde genom Göta kanals anlägg- ning, enligt Litt. C. .... 5: 9.		
Ersättningsanslag för Jemtlands rotering, enl. Litt. C. 1,738: 5.		
Ersättning till åtskilliga löntagare samt rust- och rotehållare för afskrifna qvarnräntor, enl. Litt. C. 6,626: 7.	16,980	6
<i>Militieboställskassan:</i>		
Ersättningsanslag, enl. Kongl. kungörelsen den 25 ¹¹ 1851 efter Litt. C.	10,849	8
<i>Lifgardet till häst, s. k. brödspanmål</i>	5,985	—
<i>Husar-regementet Konung Carl XV, dito</i>	10,577	7
<i>Svea Lifgarde, dito</i>	10,672	2
<i>Andra Lifgardet, dito</i>	10,672	2
<i>Svea, Göta och Vendes artilleri-regementen, d:o</i>	49,565	—
<i>Fortifikationen, dito</i>	6,220	1
<i>Lega för hästar, hästvakansspanmål, från hvars utgif- vande vederbörande åtnjuta befrielse</i>	18,049	5
<i>Gotlands nationalbeväring, s. k. brödspanmål</i>	655	—
<i>Landsstaten:</i>		
Upsala län, landshöfdingen:		
indelningsbrist, K. br. 31/5 1867 } Litt. C. 11: 8.		
afskrifna qvarnräntor, dito dito..... } 75: 6. 87: 4.		
Södermanlands län, landshöfdingen:		
afskrifna qvarnräntor, K. br. 21/5 1869, Litt. C. 126: —		
Östergötlands län, landshöfdingen:		
afskrifna qvarnräntor, K. br. 31/5 1867, Litt. C. 126:		
Jönköpings län, landshöfdingen:		
afskrifna qvarnräntor, K. br. 31/5 1867 och K. br. 1871, Litt. C. .... 50: 8.		
Kronobergs län, landshöfdingen:		
afskrifna qvarnräntor, K. br. 21/5 1869, Litt. C. 1: 9.		
Christianstads län, landshöfdingen:		
löningsspanmål, enligt K. br. 24 ² 1837, 12/10 38, 20 ⁶ 53, 9/11 54, Litt. C. .... 3,150: —		
Transport 3,542: 1.	140,321	6

		Kubikfot.	K:r.
	Transport 3,542: 1.	140,321	6
Skaraborgs län, landshöfdingen:			
afskrifna qvarnräntor, K. br. $31\frac{1}{5}$ 1867, Litt. C. 137: 2.			
Örebro län, landshöfdingen:			
afskrifna qvarnräntor, K. br. $31\frac{1}{5}$ 1867, Litt. C. 127: 4.			
Wermlands län, landshöfdingen:			
afskrifna qvarnräntor, K. br. $31\frac{1}{5}$ 1867, Litt. C. 618: 1.			
Gefleborgs län, landshöfdingen:			
afskrifna qvarnräntor, K. br. $31\frac{1}{5}$ 1867, Litt. C. 62: 2.			
Vester-Norrlands län, landshöfdingen:			
löningsspanmål, K. br. $21\frac{9}{10}$ 1860, Litt. C. .... 2,677: 5.		7,164	5
<i>Gästgifvares friheter:</i>			
Örebro län, Vinteråsa gästgifveri:			
afskrifna qvarnräntor, K. br. $31\frac{1}{5}$ 1867, Litt. C.		38	1
<i>Hästäfvelns förbättrande:</i>			
Den rusthållare, som bör betala hästvakansafgift, men håller hingst, befrias från nämnde afgifts erläggande, förslagsvis		330	7
<i>Befrämjande i allmänhet af bergsbruket:</i>			
Wermlands län, Borgviks bruksegare:			
afskrifven qvarnränta, K. br. $31\frac{1}{5}$ 1867, Litt. C.		5	4
<i>Ersättning till Sala bergslag, etc.:</i>			
Vestmanlands län:			
Ersättning för förlust vid förvandling efter de i Kongl. kungörelsen den 11 5 1855 stadgade grunder af s. k. grufvedrängshjelpen och dagsverkspenningarne, Litt. C. 1,165: 5.			
afskrifna qvarnräntor, K. br. $31\frac{1}{5}$ 1867, $21\frac{5}{10}$ 1869 110: 9.		1,276	4
<i>Jordförluster genom kanal- och väganläggningar:</i>			
Blekinge län:			
Till åtskilliga hemmansinnehafvare för bortmistade egor genom vattenuppdämning vid uppförande af Lyekeby kronoqvarn, K. br. $13\frac{1}{10}$ 1726, Litt. C. .... 252: —			
Vestmanlands län:			
Till de af Hjelmare kanal- och slussverks bolag disponerade i Setterbo socken belägna kronohemman, K. br. $2\frac{1}{10}$ 1822, Litt. C. .... 371: 3.		623	3
	Transport	149,760	—

		Kubikfot.	K.r.
	Transport	149,760	—
<i>Städers friheter:</i>			
Staden Helsingborg, tullfrihetsersättning, Litt. C.	170: 1.		
D:o Göteborg afskrifna qvarnräntor, K.br. ^{17/5} 67 Litt.C.	339: 5.	509	6
<i>Kleresistaten:</i>			
Upsala län:			
Löneförbättring åt pastor i Jerlåsa, K. br. ^{8/5} 1845, Litt. C.	25: 2.		
Stockholms län:			
Kyrkoherden i Waxholm, K. br. ^{8/5} 1845	81: 9.		
Prostetunna för Bladåkers och Gräsö sock- nar, K. br. ^{29/12} 1860, Litt. C.....	12: 6.		
D:o för Singö församling, K. br. ^{29/12} 1860, Litt. C.	6: 3.		
Aföningsfyllnad åt kyrkoherden i Botkyrka, K. br. ^{29/6} 1866, Litt. C.....	9: 2.		
Notarien vid Stockholms stads konstorium, K. br. ^{22/4} 1819, Litt. C.	189: —	299: —	
Östergötlands län:			
Konsistorii-notarien i Linköping, K. br. ^{22/4} 1819, ^{21/12} 1840, Litt. C.	37: 8.		
Prostetunna för Trehörna pastorat, K. br. ^{1/10} 1851, Litt. C.	6: 3.		
Dito för Nykils socken, K. br. ^{16/11} 1854, Litt. C.	6: 3.		
Dito för Häradshammars och Könö socknar, K. br. ^{11/12} 1863, Litt. C.	12: 6.		
Pastor i Qvarsebo, K. br. ^{18/5} 1854, Litt. C.	126: —	189: —	
Gotlands län:			
Konsistorii-notarien i Wisby, K. br. ^{22/4} 1819, Litt. C.	189: —		
Jönköpings län:			
Pastor i Sandseryd, K. br. ^{8/5} 1845.....	170: 1.		
Prostetunna för Haurida församling, K. br. ^{11/12} 1863	6: 3.	176: 4.	
	Transport	878: 6.	150,269 6

			Kubikfot.	K.r.
	Transport	878: 6.	150,269	6
Kronobergs län:				
	Konsistorii-notarien i Wexiö, K. br. $\frac{22}{4}$ 1819,			
	Litt. C.	12: 6.		
Malmöhus län:				
	Konsistorii-notarien i Lund, K. br. $\frac{22}{4}$ 1819,			
	Litt. C.	189: —		
Hallands län:				
	Kyrkoherden i Slöinge och Elftra församlingar för afskrifna qvarnräntor, K. br. $\frac{9}{6}$ 1871, Litt. C.	24: 1.		
Göteborgs län:				
	Konsistorii-notarien i Göteborg, K. br. $\frac{22}{4}$ 1819,			
	Litt. C.	189: —		
	Löneförbättring åt pastor i Styrso, K. br. $\frac{8}{5}$ 1845, Litt. C. (indrages vid inne- hafvarens afgång till statsverket, enligt K. br. $\frac{16}{4}$ 1869).....	214: 2.		
	Dito åt dito i Marstrand, K. br. $\frac{8}{5}$ 1845, Litt. C.	270: 9.	674: 1.	
Elfsborgs län:				
	Prostetunna för Borås stads samt Torpa och Brän- hults församlingars pastorat, K. br. $\frac{29}{6}$ 1866, Litt. C.	9: 5.		
Skaraborgs län:				
	Prostetunna för Främlestads och Näs församlingar enl. K. br. $\frac{1}{10}$ 1851, Litt. C.	12: 6.		
	Dito för Carlsborgs och Tiveds församl., K. br. $\frac{29}{12}$ 1860, Litt. C.	15: 1.		
	Dito för Harenedes pastorat, K. br. $\frac{20}{5}$ 1868, Litt. C.	7: 6.		
	Dito för Finnerödja pastorat, d:o d:o d:o	7: 6.		
	Pastor i Häggrums församling, K. br. $\frac{8}{5}$ 1845, Litt. C.	25: 2.		
	För jordförluster genom Göta kanals led- ning, K. br. $\frac{18}{2}$, $\frac{14}{9}$ 1813, $\frac{9}{11}$ och $\frac{16}{11}$ 1854, Litt. C.:			
	Transport	68: 1. 1,787: 9.	150,269	6

			Kubikfot.	K.r.
Transport	68: 1.	1,787: 9.	150,269	6
till Lyrestads prestgård.....	315: --			
till Fagreds dito	31: 5.	346: 5.		
Pastor i Sandhem, för afskrifna qvarnräntor, K. br. $24/5$ 1867, Litt. C.....	31: 8.	446: 4.		
Örebro län:				
Pastor i Bodarne, K. br. $8/5$ 1845, Litt. C.	37: 8.			
Prostetunna för Bodarne och Skagerhults socknar, K. br. $29/6$ 1866, Litt. C.	12: 6.			
Komministern i Svennevad för afskrifna qvarnräntor, K. br. $24/5$ 1867, Litt. C.	— 9.	51: 3.		
Wermlands län:				
Prostetunnor för Elfsbacka, Gåsborns, Nordmarks, Näströms och Brattfors församlingar, K. br. $1/2$ 1853, $16/11$ 1854		31: 5.		
Vestmanlands län:				
Konsistorii-notarien i Vesterås, K. br. $22/4$ 1819, Litt. C.....	189: —			
Prostetunna för Vestanfors pastorat samt V. Wähla och Karbennings socknar, K. br. $29/12$ 1860, Litt. C.	9: 4.			
Ersättning för afskrifven qvarnränta, K. br. $24/5$ 1867, Litt. C.:				
till kyrkoherden i Malma.....	70: 9.			
till kapellanen i dito	14: 2.	85: 1.	283: 5.	
Kopparbergs län:				
Prostetunna för Särna socken, K. br. $16/11$ 1854 Litt. C.....	6: 3.			
Dito för Envikens pastorat, K. br. $29/6$ 1866, Litt. C.	6: 3.			
Dito för Ludvika och Malingsbo pastorat, K. br. $29/6$ 1866, Litt. C.	12: 6.			
Pastor i Äppelbo, K. br. $8/5$ 1845, d:o	113: 4.	138: 6.		
Transport	2,739: 2.		150,269	6

	Kubikfot.	K.r.
Transport 2,739: 2.	150,269	6
Gefleborgs län:		
Prostetunna för Woxna församling, K. br. $\frac{1}{2}$ 1853, 16/11 1854, Litt. C.	6: 3.	
Dito dito, K. br. $\frac{30}{10}$ 1845 ...	6: 3.	
Dito för Ramsjö socken, K. br. $\frac{29}{6}$ 1856, Litt. C.	6: 3. 18: 9.	
Vesternorrlands län:		
Konsistorii-notarien i Hernösand, K. br. $\frac{22}{4}$ 1819	189: —	
Pastor i Björna, K. br. $\frac{8}{5}$ 1845	18: 9.	
Dito i Häfverö dito	220: 5.	
Dito i Mo dito	44: 1.	
Prostetunna för Skarpeds församling, K. br. $\frac{29}{12}$ 1860	6: 3. 478: 8.	
Vesterbottens län:		
Prostetunna för Bjurholms pastorat, K. br. $\frac{17}{11}$ 1848	6: 3.	
Norrbottens län:		
Prostetunna för Pajala pastorat, K. br. $\frac{1}{10}$ 1851	6: 3.	3,249 5
Universiteten:		
Upsala akademi, ersättning för afskrifna qvarnräntor, K. br. $\frac{24}{5}$ 1867, Litt. C.		80 2
Pedagogier:		
Sundbyholms skola i Södermanlands län, K. br. $\frac{2}{12}$ 1820.....		448 9
Hospitalers och lasaretters underhåll:		
Vestmanlands län, Köpings hospital, ersättning för afskrifna qvarnräntor, K. br. $\frac{24}{5}$ 1867, Litt. C.		70 9
Kyrkors underhåll:		
Södermanlands län:		
Trosa stads församlings kyrka, vin- och byggnadssäd, K. br. $\frac{20}{3}$ 1858, Litt. A.....	18: 9.	
Östergötlands län:		
Ulrika församlings kyrka, vin- och byggnadssäd, K. br. $\frac{16}{11}$ 1854	12: 6.	
Transport 12: 6. 18: 9.	154,119	1

			Kubikfot.	K.r.
	Transport 12: 6.	18: 9.	154,119	1
	Qvarsebo församlings kyrka, vin- och byggnadssäd, K. br. 29/12 1860.....	18: 9.		
		31: 5.		
Gotlands län:				
	Till underhåll af Wisby domkyrka, K. br. 17/2 1845, 17/11 1848	315: —		
Elfsborgs län:				
	Trollhättans församlings kyrka, vin- och byggnads- säd, K. br. 29/6 1866, Litt. C.	18: 9.		
Skaraborgs län:				
	Skara domkyrka, för afskrifna qvarnräntor, K. br. 24/5 1867, Litt. C.	73: 2.		
Örebro län:				
	Hjulsjö kyrka, vin- och byggnadssäd, K. br. 16/11 1854, Litt. C.	18: 9.		
	Jernboås d:o, d:o, d:o	18: 9.		
	Askersunds d:o, d:o, 21/3 och 1/10 1851 d:o 18: 9.	56: 7.		
Wermlands län:				
	Lekvattnets kapellförsamling, vin- och byggnadssäd, K. br. 21/2 och 1/10 1851	12: 6.		
Vestmanlands län:				
	Malma kyrka, för afskrifna qvarnräntor, K. br. 24/5 1867	56: 7.		
Gefleborgs län:				
	Loos församling, vin- och byggnadssäd, K. br. 30/10 1845	31: 5.		
Vesternorrlands län:				
	Hernösands domkyrka, K. br. 20/3 1858	252: —		
Jemtlands län:				
	Föllinge kyrka, vin- och byggnadssäd, K. br. 11/12 1863	44: 1.		
	Östersunds stads d:o, d:o, K. br. 25/5 1869 60: —	104: 1.		
Vesterbottens län:				
	Jörns kyrka, förhöjning i vin- och byggnadssäden, K. br. 25/5 1869	13: 5.	984	6
	Transport		155,103	7

	Kubikfot.	K.r.
Transport	155,103	7
<i>Allmänna indragningsstaten:</i>		
Kopparbergs län:		
Griesbacks arvingar, för det till militieboställe anvisade hemmanet Munkebo, K. br. 28/7 1852, 16/3 1858	31:	6.
Östergötlands län:		
Fjerdingsmannen Lindblom i Schedevids socken, antagen före år 1841	2:	3.
<i>Wadstena krigsmanshuskassa:</i>		
Ersättningsanslag, enl. K. kung. 25/11 1851, Litt. C.	24,713	3
<i>Invalidhusfonden:</i>		
Ersättningsanslag, enl. K. kung. 25/11 1851, Litt. C.	25,315	2
Summa	205,166	1